

Raadsvoorstel

Onderwerp: Minimabeleid Ridderkerk	Commissie: Samen leven 7 april 2016	BBVnr: 1040988
Portefeuillehouder: Dokter, H.	Gemeenteraad: 21 april 2016	Raadsvoorstelnr.: 1051582
e-mailadres opsteller: a.v.d.plaat@bar-organisatie.nl		Openbaar

Onderwerp

Minimabeleid Ridderkerk

Geadviseerde beslissing raad

1. De beleidsnota "Armoedebestrijding in het sociale domein 2016-2020" vast te stellen.
2. De structurele begrotingswijziging van € 63.800 van het budget Wmo uitvoering naar het Minimabeleid door te voeren.
3. De totale kosten ad €270.000 voor de Ridderkerkpas voor 2016 mee te nemen in de 2e Tussenrapportage en de structurele lasten ad €270.000 per jaar op te nemen in de kadernota 2017 en in de begroting 2017.
4. De volgende moties en toezeggingen als afgedaan te beschouwen:
  - ChristenUnie van 4 juli 2013, nr. 2013-119, toezegging inzake kindpakketten.
  - SGP van 11 december 2014, nr. 2014-35, toezegging inzake minimabeleid.
  - Leefbaar Ridderkerk, PvdA, D66/GL van 5 november 2015, nr. 2015-67 inzake gratis openbaar vervoer AOW'ers, met een laag inkomen.
  - Toezegging, behorend bij de motie Echt voor Ridderkerk van 5 november 2015, nr. 2015-69 (ingetrokken motie) inzake leningen bijzondere bijstand
5. Kennis te nemen van de conceptnota "Beleidsplan Schulddienstverlening 2016-2019" en de aanvullingen te delen met het college zodat deze opgenomen kunnen worden in de definitieve nota die ter besluitvorming voor de raad van juni wordt aangeboden.
6. De conceptnota "Beleidsplan Schulddienstverlening 2016-2019" ter advisering voor te leggen aan het Maatschappelijk Burgerplatform en de aanvullingen mee te nemen in de definitieve nota die ter besluitvorming voor de raad van juni wordt aangeboden.

Inleiding

Het minimabeleid in de gemeente Ridderkerk is aan een modernisering toe. Aanleiding hiervoor is met name de ontwikkeling in het sociale domein, waar een integrale aanpak, samenwerking met de maatschappelijke partners en benutting van de eigen kracht van de inwoners tot uitdrukking komen. In situaties waar meer problemen zijn dan alleen een gebrek aan geld, is vaak maatwerk nodig. In de hier voorgestelde nota worden deze aspecten opgenomen in de bestrijding van armoede. De sociale gebiedsteams krijgen de mogelijkheid om maatwerk te bieden: maatwerk minima-ondersteuning, als onderdeel van een integraal plan van aanpak.

Het betreft een beleidsplan voor meerdere jaren, tot en met 2020, waarmee continuïteit ontstaat in het minimabeleid van de gemeente.

Beoogd effect

De armoedebestrijding wordt integraal en gekanteld aangepakt, samen met de maatschappelijke partners en met benutting van de eigen kracht van de inwoners. Hiermee bereiken we een structurele aanpak van de oorzaken van armoede, en wordt maatwerk mogelijk waar maatwerk nodig is.

Relatie met beleidskaders

Het minimabeleid wordt nadrukkelijk in het sociale domein geplaatst. De kaders voor de inrichting van het sociale domein, en met name de sociale gebiedsteams, zijn hier relevant.

Argumenten

1.1 Armoedebestrijding is niet meer een zaak van alleen de gemeente.

Traditioneel bestaat de armoedebestrijding uit het geven van geld aan hen die het nodig hebben. Dit is alleen zinvol als er sprake is van een incidentele, enkele noodzaak. Deze situaties zijn er nog volop, dus de minimaregelingen die we nu kennen blijven dan ook bestaan. Armoede omvat echter meer dan dat. Het kan sociale, lichamelijke en psychische gevolgen hebben, zoals sociale uitsluiting, isolement, gezondheidsklachten en depressies. Andersom kan ook, dat armoede juist het gevolg is van dergelijke omstandigheden. Het hele gezin kan hieronder lijden, met name kinderen in het gezin. In dergelijke situaties is simpel geld geven geen oplossing. De maatschappelijke partners hebben ieder op hun eigen terrein de expertise om hulp te bieden. Samenwerking met deze partners is dan ook noodzakelijk.

1.2 Een integrale aanpak richt zich op het geheel.

Het gaat hier om situaties waar meerdere problemen aanwezig zijn, waaronder financiële problemen. Het nieuwe beleid biedt mogelijkheden om financiële ondersteuning te bieden, of middelen om andere ondersteuning te bieden, als onderdeel van een plan van aanpak, met één regisseur. Hiermee kan het plan van aanpak meer kans van slagen hebben. De sociale gebiedsteams zijn als partij betrokken bij zo'n plan van aanpak.

1.3 De bestaande regelingen blijven hun nut houden.

Er is lang niet overal en altijd sprake van een multiproblematiek. In de meeste gevallen beperkt het probleem zich tot incidentele, bijzondere kosten, of een bijdrage om mee te kunnen doen. Daarom blijven de bestaande regelingen (o.a. bijzondere bijstand, Maatschappelijk Participatie Fonds) bestaan, en blijven ook de voorwaarden hiervoor in stand.

1.4 Een gekantelde aanpak benut de eigen kracht van de inwoner.

De inwoner is feitelijk de probleemeigenaar. Van de inwoner wordt dan ook verlangd dat hij zoveel mogelijk zelf voor oplossingen zorgt. Er wordt van hem een maximale eigen inzet verlangd. De hulpverleners, inclusief de gemeente, helpen hem daarbij. Daar waar de mogelijkheden van de inwoner of zijn omgeving niet toereikend zijn, kunnen algemene voorzieningen worden ingezet, zoals de collectieve ziektekostenverzekering, maar ook particuliere instellingen als de Kledingbank, kringloopwinkels, en dergelijke. Wanneer ook deze niet helpen, kunnen individuele voorzieningen worden ingezet. Hier kan dan worden gedacht aan het verstrekken van geld, of het bieden van persoonlijke begeleiding en ondersteuning.

1.5 Samenwerking in een plan van aanpak vereist maatwerk.

Om armoede daadwerkelijk te bestrijden moet worden gekeken naar de effectiviteit van de ondersteuning om het plan van aanpak (meer) kans van slagen te bieden. Middelen worden ingezet die ten eerste zorgen voor een stabiele situatie, en die zich ten tweede richten op de oorzaken van de financiële problemen. We kijken dan niet naar regels die bepalen of iets wel of niet kan, maar naar de situatie die bepaalt of iets wel of niet nodig is, en in welke mate het nodig is. De sociale gebiedsteams maken deze beoordeling, en kunnen gebruik maken van een eigen budget.

1.6 De periode tot 1 januari 2018 is een pilot-periode.

Vanaf 2016 wordt een aantal nieuwe voorzieningen en nieuwe werkwijzen geïntroduceerd: het budget Maatwerk minima-ondersteuning, een gekantelde werkwijze bij de bijzondere bijstand en de mogelijkheid van maatwerk. De effecten hiervan op onder andere de uitgaven ten behoeve van de feitelijke verstrekkingen en de uitvoeringskosten zijn moeilijk in te schatten: het betreffen nieuwe regelingen en werkwijzen, waar geen precedents voor zijn, en evenmin zijn er benchmarks of voorbeelden aan te halen. De komende anderhalf jaar willen we bezien hoe deze regelingen en werkwijzen in de praktijk gaan uitpakken.

2.1 Het budget dient met € 63.800,- te worden verhoogd.

Met het vervallen van de landelijke regelingen Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie Eigen Risico (CER) zijn de middelen, die het rijk hiervoor beschikbaar had geheel overgeheveld naar de gemeenten. Deze middelen zijn opgenomen in het Wmo-budget. De gemeentelijke bijdrage in de premies van de collectieve ziektekostenverzekering is echter een vorm van (categoriale) bijzondere bijstand. Met een overheveling van het Wmo budget naar het minima-budget komen de uitgaven op deze voorziening voor de minima ook ten laste van het minima-budget.

3.1 De invoering van de Ridderkerkpas zal een toename van het gebruik met zich meebrengen.

Het bedrag van € 270.000,- betreft de verstrekkingen aan de inwoners, die op de pas zal worden bijgeschreven. Dit bedrag is gebaseerd op het verwachte aantal gebruikers.

Deze kosten zijn niet opgenomen in de begroting. Daarom wordt voorgesteld om deze mee te nemen in de 2de Tussenrapportage en als structurele lasten op te nemen in de Kadernota 2017 en de begroting voor 2017.

De uitvoeringskosten zijn gedekt door het budget voor de oude Rotterdampas.

4.1 De moties hebben betrekking op het minimabeleid.

De moties strekken om de verzochte onderwerpen mee te nemen in het minimabeleid.

T.a.v. 2011-77 zal jaarlijks een armoedemonitor worden uitgevoerd.

T.a.v. 2013-119 wordt aandacht besteed aan het kindpakket. Hiermee is de toezegging als afgedaan te beschouwen.

T.a.v. 2014-35 is in maart 2015 een discussie met de raad gevoerd over het minimabeleid. Hiermee is de toezegging als afgedaan te beschouwen.

T.a.v. 2015-67 zijn de mogelijkheden voor gratis openbaar vervoer voor AOW-gerechtigden onderzocht, op basis waarvan wordt geconcludeerd dat een dergelijke regeling geen toegevoegde waarde heeft.

T.a.v. 2015-69 is het mogelijk om in individuele gevallen duurzame gebruiksgoederen om niet te verstrekken. Hiermee is de toezegging als afgedaan te beschouwen.

5.1 Het minimabeleid en de schulddienstverlening staan in samenhang tot elkaar.

Er is een sterke samenhang tussen de schuldenproblematiek en de armoedeproblematiek. Armoede gaat vaak gepaard met schulden, en andersom, het bestaan van schulden is vaak een oorzaak van armoede. Het beleidsplan schulddienstverlening bevindt zich nog in de conceptfase. De meningen en standpunten van, met name, de maatschappelijke partners worden de komende periode opgehaald, inclusief die van het Maatschappelijk Burgerplatform. In de commissie samenleving van 7 april 2016 is gepland om een gesprek te voeren over schulddienstverlening. De input die dit alles zal opleveren zal waardevol zijn om te verwerken in het definitieve beleidsplan. Om het belang van de samenhang te benadrukken tussen de armoedebestrijding en de schulddienstverlening wordt het concept beleidsplan schulddienstverlening nu reeds aan de raad ter bespreking aangeboden.

6.1 De standpunten en adviezen van de maatschappelijke partners over het beleidsplan schulddienstverlening zijn relevant.

Het Maatschappelijk Burgerplatform adviseert het college over het thema schulddienstverlening. Het concept beleidsplan zal worden besproken met diverse maatschappelijke partijen, om zodoende hun standpunten te horen en zo mogelijk mee te nemen in het definitieve beleidsplan.

Overleg gevoerd met

Intern: sociale gebiedsteams, afdeling Verstrekkingen, financiën.

Extern: maatschappelijke partners (vertegenwoordigers van Karaat, Sport en Welzijn, Voedsel- en Kledingbank, Burgerplatform Minima, Maatschappelijk Burger Platform).

Het Burgerplatform Minima heeft een – ongevraagd – advies gegeven over het kindpakket. Hierin stellen zij voor om het pakket te laten bestaan uit zwemlessen, een computerregeling, een vergoeding voor internet, maatwerk voor bijzondere kosten, en adviezen ten aanzien van de Ridderkerk-pas.

In de beleidsnota hebben we opgenomen, dat we gaan werken aan een bundeling van de verschillende voorzieningen in één kindregeling. Hiermee kunnen de ouders zelf bepalen wat voor hun kind nodig is. Het verdient aandacht om te bekijken wat we kunnen doen voor kinderen met een bepaald talent. Voor deze nota ontbreekt het aan zicht op de materie, en tijd om dit inzichtelijk te krijgen, om hier nu al een voorstel voor te doen. We vinden echter wel, dat het stimuleren van talent belangrijk is. In de eerste plaats voor het kind zelf, maar ook als gemeente kunnen daar positieve effecten uit komen.

Kanttekeningen

1. Er is afstemming en afbakening nodig.

Er zijn meerdere uitvoerders. Dit vereist een onderlinge afstemming en afbakening. In de implementatie van het nieuwe beleid zal dit ruimschoots aandacht krijgen. Het maatwerk is niet bedoeld als alternatieve mogelijkheid wanneer bijzondere bijstand niet mogelijk is. Andersom behoort het sociale gebiedsteams geen verstrekkingen te doen, die ook via de bijzondere bijstand kunnen worden geregeld.

2. De uitvoeringskosten zijn nog niet te berekenen

De gevolgen van het hier voorgestelde beleid voor de uitvoeringskosten zijn nog niet te voorzien. Met name omdat dit zich in de praktijk pas zal uitwijzen. Het gaat dan om de kosten die gepaard gaan met de gekantelde uitvoering van de bijzondere bijstand. Ook de jaarlijkse uitvoering van een armoedemonitor zal structureel kosten met zich meebrengen. Buiten de directe uitvoeringskosten zullen er uren nodig zijn voor de implementatie van de verschillende onderdelen.

Uitvoering/vervolgstappen

Het beleid zal vanaf 2016 worden geïmplementeerd.

Het budget voor het maatwerk minima-ondersteuning zal per 1 juli 2016 worden ingevoerd.

Er is reeds een begin gemaakt met een vaste overlegstructuur met de maatschappelijke partners.

Vanaf 1 januari 2017 zal het gehele minimabeleid zijn geïmplementeerd.

Evaluatie/monitoring

Ter uitvoering van de motie van de raad (nr. 2011-77) wordt jaarlijks een armoedemonitor uitgevoerd. De sociale gebiedsteams leveren eveneens periodieke management-rapportages.

In de evaluatie wordt tevens meegenomen waar het geld van de Ridderkerkpas aan is besteed.

Financiën

In de beleidsnota worden nieuwe regelingen voorgesteld, die nieuwe kosten met zich meebrengen. Daarbij is nog rekening te houden met hogere uitvoeringskosten. Deze kosten laten zich op dit moment echter niet berekenen.

Een toetsing van de financiële consequenties van de beleidsnota is op onderdelen niet goed uit te voeren, omdat de financiële gevolgen op dit moment in sommige gevallen onvoldoende in beeld konden worden gebracht. Dit geldt onder andere voor extra uitvoeringskosten op grond van de voorgestelde beleidsnota. De geraamde kosten, zoals deze in de beleidsnota voorliggen, zijn dan ook exclusief (extra) uitvoeringskosten.

Het bereik van de doelgroep van de regelingen bijzondere bijstand (15%), participatiefonds (21%) en individuele inkomensvoet (60%) voor huishoudens tot een inkomensgrens van 110% Pw vormen een financieel risico. Het bereik van de doelgroepen is laag ten opzichte van landelijke gemiddelden. Bij een bereik van 100% van de doelgroep van de regelingen zullen de uitgaven toenemen met circa € 2.870.000 ten opzichte van de Ausgangssituatie 2014 tot een totaal van circa € 3.500.000.

Een dergelijk financieel risico bestaat ook bij de collectieve ziektekostenverzekering. Bij deze regeling wordt momenteel tevens een significant deel van de doelgroep niet bereikt.

Op grond van de beleidsnota armoedebestrijding sociaal domein dient het budget minimabeleid structureel verhoogd te worden met € 64.600. Dit is exclusief extra uitvoeringskosten en de Ridderkerk-pas.

De verhoging van het budget minimabeleid kan bekostigd worden uit het budget Wmo uitvoering. Dit budget is in het verleden overgeheveld van het minimabeleid naar Wmo uitvoering ten behoeve van de inzet van wijkteams. Reeds blijkt dat dit budget onvoldoende wordt aangesproken voor dit doel en terug overgeheveld kan worden ten behoeve van de beleidsdoelstellingen minimabeleid.

Tegelijkertijd is de financiële onzekerheid bij een norm van 110% Pw te dragen tegen de achtergrond van de pilot periode van dit beleid gedurende 1,5 jaar, de jaarlijkse onderschrijdingen op het sociale domein (ruim € 1,2 miljoen gemiddeld over 2013 en 2014) en het door de raad aangenomen amendement inzake instelling reserve sociaal domein met nummer 2014-1A (groot € 1 miljoen)

Juridische zaken

De nota bevat geen voorstellen die een juridische toetsing verlangen.

Duurzaamheid

n.v.t.

Communicatie/participatie na besluitvorming

Communicatie zal intern plaatsvinden richting de afdelingen Verstrekkingen en Advies Maatschappij en de sociale gebiedsteams.

Externe communicatie zal plaatsvinden richting maatschappelijke partners.

In de voorlichting over de Ridderkerk-pas wordt duidelijk gemaakt waar het geld op de pas voor bedoeld is.

Bijlagen/ter inzage liggende stukken

Beleidsnota "Armoedebestrijding in het sociale domein 2016-2020"

Concept "Beleidsplan Schulddienstverlening 2016-2019"

Armoedeconvenant Ridderkerk

Advies kindpakket Burgerplatform Minima.

Advies Burgerplatform Minima op de beleidsnota

Reactie college op het advies op het kindpakket en de beleidsnota

Besproken in vergadering van het college van 8 maart 2016,
Burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris,

de burgemeester,

dhr. H.W.J. Klaucke

mw. A. Attema